

Державний вищий навчальний заклад  
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор \_\_\_\_\_  
“ \_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇН**

Галузь знань 29 Міжнародні відносини  
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

факультет історії, політології і міжнародних відносин

Робоча програма з навчальної дисципліни «Міжнародна конкурентоспроможність країн» для студентів IV курсу за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. – \_\_\_\_ с.

Розробник:

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин.

Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. № \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

\_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище та ініціали)

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Схвалено науково-методичною радою факультету історії, політології і міжнародних відносин

Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. № \_\_\_\_\_

Голова науково-методичної ради факультету історії, політології і міжнародних відносин

\_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище та ініціали)

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 29 Міжнародні відносини	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 2	Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 90		I-й	I-й
Тижневих годин для денної форми навчання:  аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	<b>Лекції</b>	
		12 год.	год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		18 год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		60 год.	90 год.
		<b>Вид контролю:</b>	
		екзамен	екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить 1/3.

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета** вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців комплексу знань щодо теоретичних питань міжнародної конкурентоспроможності на усіх її структурних рівнях, а також вироблення навичок практичного використання знань процесів міжнародної конкуренції для ефективного управління міжнародною конкурентоспроможністю.

**Завдання курсу:** засвоєння студентами термінологічного апарату у сфері міжнародної конкуренції та вивченні ключових проблем міжнародної конкуренції та конкурентоспроможності країн.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

**знати:** термінологічний апарат у сфері міжнародної конкуренції;

головні тенденції розвитку конкуренції на світовому ринку;

особливості конкурентної боротьби національних економік у світовому просторі;

способи підвищення міжнародної конкурентоспроможності країн;

**вміти:** аналізувати процеси міжнародної конкуренції на світовому ринку;

визначати і оцінювати показники і фактори міжнародної конкурентоспроможності різних типів, розробляти програми їх підвищення;

обґрунтовувати прийняття рішень щодо методів та шляхів підвищення міжнародної конкурентоспроможності;

аналізувати форми і методи конкуренції в трансформаційних період.

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### **Змістовий модуль 1. Фундаментальні засади глобальної конкурентоспроможності**

**Тема 1.** Сучасні моделі конкурентоспроможності національних економік. Оцінка конкурентоспроможності національної економіки. Роль конкурентоспроможності національної економіки у формуванні конкурентних переваг на мікрорівні. Проблема формування конкурентоспроможності у реальному секторі економіки.

**Тема 2.** Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності країн. Економічний і політико-правовий аналіз зовнішнього середовища. Культурне зовнішнє середовище і значення національних стереотипів поведінки. Адаптація країн до змін у зовнішньому середовищі.

**Тема 3.** Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві. Структурні фактори, які визначають ситуацію в галузі. Стратегічні альтернативи для галузей, які знаходяться у кризі. Визначення конкурентних стратегій конкурентоспроможності для галузей національної економіки. Визначення інвестиційної привабливості галузей у світовому господарстві. Чинники підвищення конкурентоспроможності галузей (світовий досвід).

#### **Змістовий модуль 2. Формування конкурентоспроможної стратегії країни на міжнародному ринку**

**Тема 4.** Конкурентоспроможність країн на світовому ринку. Визначення критеріїв конкурентоспроможності країн. Оцінка конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Оцінка міжнародної конкурентоспроможності країни: параметри та показники. Методи підвищення конкурентоспроможності країни.

**Тема 5.** Мікростратегії міжнародної конкурентоспроможності. Система конкурентних стратегій. Класифікація стратегій виходячи з рівня ухвалення стратегічних рішень. Стратегічні показники, що впливають на вибір стратегії. Конкурентні позиції та маркетингові спрямування.

**Тема 6.** Стратегії, обумовлені силою конкурентної позиції. Взаємозв'язок елементів системи управління конкурентоспроможністю на зовнішньому ринку. Стратегії ринкового лідера, ринкового послідовника, нішера. Стратегії досягнення конкурентоспроможності віолентами. Стратегії досягнення конкурентоспроможності експлерентами. Стратегії досягнення конкурентоспроможності коммутантами. Стратегії досягнення конкурентоспроможності патієнтами.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1. Фундаментальні засади глобальної конкурентоспроможності</b>												
Тема 1.	14	2	2			10	15					15
Тема 2.	14	2	2			10	15					15
Тема 3.	16	2	4			10	15					15
Разом за змістовим модулем 1	44	6	8			30	45					45
<b>Змістовий модуль 2. Формування конкурентоспроможної стратегії країни на міжнародному ринку</b>												
Тема 4.	16	2	4			10	15					15
Тема 5.	16	2	4			10	15					15
Тема 6.	14	2	2			10	15					15
Разом за змістовим модулем 2	46	6	10			30	45					45
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>12</b>	<b>18</b>			<b>60</b>	<b>90</b>					<b>90</b>

#### 5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні моделі конкурентоспроможності національних економік	2
2	Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності країн	2
3	Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві	4
4	Конкурентоспроможність країн на світовому ринку	4
5	Мікстратегії міжнародної конкурентоспроможності	4
6	Стратегії, обумовлені силою конкурентної позиції	2
<b>Усього годин</b>		<b>18</b>

#### 6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні моделі конкурентоспроможності національних економік	10
2	Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності країн	10
3	Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві	10
4	Конкурентоспроможність країн на світовому ринку	10
5	Мікстратегії міжнародної конкурентоспроможності	10
6	Стратегії, обумовлені силою конкурентної позиції	10
<b>Разом</b>		<b>60</b>

#### 7. Методи навчання

За характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні. За організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, проблемні тощо. За формою: лекції, практичні заняття.

## 8. Методи контролю

Поточний контроль: індивідуальне чи фронтальне опитування; тематичне тестування; перевірка практичних умінь та навичок.

Підсумковий контроль: написання студентами опорних конспектів по питаннях з тем, що винесені на самостійну роботу; самостійна робота.

## 9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна та самостійна (індивідуальна) робота						Екзаменаційна робота	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
Поточний контроль – 40 балів Самостійна робота – 10 балів <b>Всього - 50 балів</b>							

## 10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни при підсумковому контролі:

«**відмінно**» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;

«**добре**» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках;

«**задовільно**» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;

«**незадовільно**» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

## 11. Рекомендована література

### Базова

1. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації [Текст] : монографія / Л.Л. Антонюк. - К. : КНЕУ, 2004. - 275 с.
2. Бабій Л. Конкуренція у міжнародному бізнесі: навчальний посібник / Л.Бабій. - К.: Університет економіки та права «КРОК», 2010. - 152 с.
3. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: Підручник. - К.: Таксон, 2004. - 704 с.
4. Гіл, Ч. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: монографія / Ч. Гіл ; Р.Ткачук. - К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. - 856 с.
5. Гуменник, В. І. Менеджмент організацій [Текст] : навчальний посібник / В. І. Гуменник, Ю. С. Копчак, О. С. Кондур. - К. : Знання, 2012. - 503 с. - (Вища освіта XXI століття).
6. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 384 с.
7. Економічне управління підприємством: навчальний посібник / за ред. Н.М. Євдокимової. - К. : КНЕУ, 2011. - 327 с.
8. Кікіб, О. М. Теорія бізнесу: навчальний посібник / О. М. Кікіб, К. В. Белоусов. - К. : Алерта, 2012. - 256 с.
9. Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю: навчальний посібник / Л.С. Кобиляцький. - К. : Зовнішня торгівля, 2003. - 304 с.
10. Кузьмін О.Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник / О.Є. Кузьмін, Н.І. Горбаль. - Львів : Компакт-ЛВ, 2005. - 304 с.
11. Міжнародний бізнес в інформаційному суспільстві: Колективна монографія / За ред. В.В. Рокочої. - К.: Університет економіки та права "КРОК", 2012. - 238 с.
12. Портер М. Стратегія конкуренції: методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / М. Портер ; Майкл Е. Портер ; Пер. з англ. А.Олійник, Р.Скільський. - К. : Основи, 1998. - 390 с.
13. Томпсон мл., А.А. Стратегический менеджмент: Концепции и ситуации для анализа: переводное издание / А.А. Томпсон, мл., А.Дж. Стрикленд Ш. - 12-е изд. - М. : Издательский дом "Вильямс", 2003. - 928 с.
14. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): навчальний посібник / За ред. І.Ю. Сіваченка. - К.: ЦУЛ, 2003. - 186 с.
15. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. - М.: Издательско-книготорговый центр "Маркетинг", 2002. - 892 с.
16. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2004. - 699с.

### Допоміжна

17. Брикова І.В. Детермінанти міжнародної конкурентоспроможності національних регіонів у глобальному економічному просторі // Міжнародна економічна політика. - 2007. - №7. - с.5-33
18. Брикова І.В. Теоретичні основи міжнародної конкурентоспроможності регіону // Економіка та підприємство. - 2005. - № 15
19. Войчак А.В. Камишніков Р.В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація // Маркетинг в Україні. - 2005. - №2. - С. 50-53.
20. Дзядук Т.В. Кластер як засіб підвищення конкурентоспроможності національної економіки // Економічний простір. - 2008. - №20/2. - 51-58
21. Длугопольський О. Кластерна модель розвитку промислового виробництва регіону як фактор ефективних структурних реформ (на прикладі Тернопільської області) // Економічний часопис XXI. - 2003. - №2

22. Засади конкурентоспроможності в реаліях економіки знань: Колективна монографія / Міжнародний інститут менеджменту (МІМ-Київ); За наук. ред. Ю.В. Полунєєва. – К.: ТОВ “Інжиніринг”. – 2007. – 256 с.
23. Звіт про конкурентоспроможність України 2009. Назустріч економічному зростанню і процвітанню // Фонд «Ефективне управління» у співробітництві з Всесвітнім економічним форумом ([www.feg.org.ua](http://www.feg.org.ua))
24. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства. – К.: КНЕУ, 2008. – 520 с.
25. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я.А. Жаліло, Я.Б. Базиліук, Я.В. Белінська та ін.; за ред. Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2005. – 388 с.
26. Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення” /За ред. д-ра екон. наук І.В. Крючкової. – К.: Основа, 2007. – 488 с.
27. Котельников Д.І., Задорожна С.М. Управління конкурентоспроможністю. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2004. – 168с.
28. Макара О.В. Конкурентоспроможність економічного середовища в Україні. Порівняльний аналіз рейтингів окремих країн // Економіка і прогнозування. - 2007.- № 2.- С.43-56
29. Нагорняк Т.Л. Країна як бренд. Національний бренд «Україна» // Стратегічні пріоритети. – 2008. - №4(9). – с.220-228
30. Пасічник В.Г. Конкурентоспроможність фірми: навчально-методичний комплекс / В.Г. Пасічник. - К. : Центр навчальної літератури, 2005. - 112 с.
31. Піддубний І.О., Піддубна А.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник / За ред. проф. І.О.Піддубного. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004. – 264с.
32. Позняк С.В. Конкурентні переваги і конкурентоспроможність // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – №1. – С. 50-53.